

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 16. dubna 2025 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Radka Hartmanna a soudkyň JUDr. Hany Navrátilové a JUDr. Evy Rejchrtové v trestní věci proti obviněnému [jméno] [příjmení], [datum narození], odvolání poškozené společnosti HSBC Continental Europe proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 5. listopadu 2024, sp. zn. 47 T 3/2022 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1), písm. f), odst. 2 tr. ř. se napadený rozsudek zrušuje pouze ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. ř. se znovu rozhoduje tak, že obviněný [jméno] [příjmení], [datum narození] na Ukrajině, občan Ukrajiny, tč. ve výkonu trestu ve Věznici Rýnovice je podle § 228 odst. 1 tr. ř. povinen zaplatit na náhradu škody poškozené společnosti HSBC Continental Europe, Czech Republic, IČO 07482728, se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1, částku 32 638 223 Kč.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem Městského soudu v Praze byl obviněný [jméno] [příjmení] uznán vinným zvláště závažným zločinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 6 písm. a) tr. zákoníku, za což byl podle § 211 odst. 6 tr. zákoníku za užití § 58 odst. 2 písm. b) tr. zákoníku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 4 let, pro jehož výkon byl podle § 56 odst. 2 písm. a) tr. zákoníku zařazen do věznice s ostrahou. Vedle toho mu byl podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku uložen peněžitý trest vyměřený v 500 denních sazbách po 4 000 Kč, tedy v celkové výši 2 000 000 Kč a podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku trest zákazu činnosti, spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu obchodních korporací a družstev na dobu 8 let.

2. Podle § 229 odst. 1 tr. ř. byla poškozená společnost HSBC Continental Europe, Czech Republic, IČO 07482728, se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1, odkázána s nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

3. Proti tomuto rozsudku podala v zákonné lhůtě odvolání poškozená společnost HSBC Continental Europe. Odvolatelka namítá, že výrok o náhradě škody byl vydán v rozporu s ustanovením § 229 odst. 1 tr. ř., s tím, že poškozená se v rámci celého trestního řízení nikdy prohlášením nevzdala svých procesních práv, svůj nárok uplatnila v rámci trestního řízení řádně a včas, obviněný byl shledán vinným a odsouzen, soud zjistil vztah příčinné souvislosti mezi jednáním obžalovaného

a vznikem škody na straně poškozeného, škoda, která byla poškozené (resp. právní předchůdkyni poškozené) způsobena, byla jednoznačně vyčíslena částkou 32 638 223 Kč. Dále namítá, že probíhající insolvenční řízení není dle zákona překážkou pro rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu škody, ale nadto na majetek obžalovaného ani žádné insolvenční řízení vedeno není. Konstatuje tedy, že všechny podmínky pro přiznání nároku poškozené na náhradu škody byly jednoznačně splněny.

4. Byť poškozená považuje argument Městského soudu v Praze o probíhajícím insolvenčním řízení o společnosti 2P CA obsažený v napadeném rozsudku za bezpředmětný, tak i kdyby ve vztahu k napadenému výroku nějakou relevanci měl, je ze všech poškozenou předložených dokumentů patrné, že v rámci uvedeného insolvenčního řízení k uspokojení nároku poškozené nedojde pro nedostatek majetku společnosti 2P CA.

5. S ohledem na vše výše uvedené závěrem navrhuje, aby Vrchní soud v Praze jakožto odvolací soud, výrok rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 47 T 3/2022-3950, ze dne 5. 11. 2024, kterým byla poškozená odkázána se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních, dle § 258 odst. 1 písm. d), písm. f) tr. ř. zrušil a ve věci adhezního nároku poškozené sám rozhodl ve smyslu § 259 odst. 3 tr. ř. tak, že se obžalovanému dle § 228 odst. 1 tr. ř. ukládá zaplatit na náhradu škody poškozené společnosti HSBC Continental Europe, Czech Republic, IČO 07482728, se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1, částku ve výši 32 638 223 Kč“

6. K odvolání poškozené se v vyjádřil obviněný [příjmení]. Obviněný se domnívá, že je nutno vyčkat na skončení insolvenčního řízení vůči společnosti 2P CA, nicméně jsou zde i další důvody, pro které nelze ve věci rozhodnout. Ze skutkové věty výroku o vině obsažené v napadeném rozsudku podle něj předně vyplývá, že škoda byla trestným činem způsobena jinému subjektu, než který se připojil k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody podáním na č. l. 3583.

Zatímco ve výroku o vině je uváděn subjekt, HSBC Bank plc, registrační číslo 00014259, se sídlem 8 Canada Square, Londýn, E14 5HQ, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jednající prostřednictvím organizační složky HSBC Bank plc - pobočka Praha, IČO 659 97 212, sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1“ (dále jen, „HSBC Bank plc“), k trestnímu řízení se s nárokem na náhradu škody připojila, jak naznačeno výše, HSBC Continental Europe, reg. č.: 775670284 R.C.S. Paris, se sídlem 75116 Paříž, 38 avenue Kléber, Francouzská republika, jednající prostřednictvím odštěpného závodu HSBC Continental Europe, Czech Republic, IČO 074 82 728, se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1“ (dále jen, „HSBC Continental Europe“). HSBC Continental Europe v trestním řízení ani netvrdila, ani neprokazovala, že by nějakým způsobem nabyla od HSBC Bank plc pohledávku na zaplacení náhrady škody vůči odsouzenému.

7. Pokud by z hlediska hmotněprávního HSBC Continental Europe uplatněným nárokem disponovala (čehož dodatečně prokázání nelze úplně vyloučit), je dále patrné, že tzv., uplatnění nároku poškozeného ze dne 30. 11. 2022“ působí do jisté míry zmatečně a nejasně, kdy návrh na rozhodnutí soudu je formulován v rozporu s trestním řádem a připomíná svým obsahem spíše civilní žalobu. Rovněž je třeba poznamenat, že HSBC Continental Europe resp. HSBC Bank plc či jejich organizační složky nebo odštěpné závody, (dle toho, kdo je z hlediska hmotného práva aktivně legitimován k uplatnění nároku) byla ve vztahu k vymáhání nároku na náhradu škody vůči odsouzenému po dlouhou dobu zcela pasivní.

8. V tomto směru je zcela bez významu, že pohledávka HSBC Bank plc resp. HSBC Continental Europe byla uplatněna v insolvenčním řízení společnosti 2 P Commercial Agency s.r.o., IČO 61458848, se sídlem Praha 2, U Zvonařky 291/3, PSČ 120 00, (dále jen, „2P CA“), tedy společnosti, ve které byl obžalovaný jednatelem, vedeném u Městského soudu v Praze pod sp. zn. MSPH 94 INS 22349/2016. Proti spol. 2P CA se totiž žádné trestní řízení nevedlo a nevede a v předmětném insolvenčním řízení byla uplatněna pohledávka z obchodního vztahu vůči spol. 2P CA, nikoliv pohledávka na náhradu škody z deliktu.

9. Jelikož škoda měla vzniknout v roce 2016, přičemž k uplatnění nároku v trestním řízení došlo až v listopadu roku 2022, je nepochybné, že uplynula tříletá promlčecí lhůta, neboť právo nebylo vykonáno u soudu včas a současně nedošlo k přerušení nebo stavení promlčecí lhůty z jiného důvodu.

10. S ohledem na shora uvedené odsouzený navrhuje, aby bylo odvolání poškozené zamítnuto.

11. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací z podnětu odvolání podaného poškozenou společností HSBC Continental Europe podle § 254 odst. 1, 2 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost výroku rozsudku, proti němuž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, které mu předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. Zároveň zkoumal, zda napadený výrok netrpí vadami, které nebyly odvoláním vytýkány, pokud by měly vliv na správnost výroku, proti němuž bylo podáno odvolání, a dospěl k následujícím závěrům.

12. Soud I. stupně odkázal poškozenou s nárokem na náhradu škody s odůvodněním, že přestože zjistil vztah příčinné souvislosti mezi jednáním obžalovaného a vznikem škody na straně poškozeného, možnosti uložit obžalovanému povinnost k náhradě škody v uplatněné výši zabránilo neskončení vedeného insolvenčního řízení vůči společnosti 2P CA, které nebylo doposud skončeno.

13. S touto argumentací se však odvolací soud neztotožnil, stejně jako nepovažoval za důvodné námitky obviněného.

14. Předně nelze přisvědčit námitce, že je uplatněný nárok promlčen. V trestním řízení je počátek běhu objektivní promlčecí lhůty pro nárok na náhradu škody spojen s ukončením trestného činu. K určení počátku běhu subjektivní promlčecí lhůty je nutno zkoumat okolnosti uvedené v § 620 občanského zákoníku. Pro posouzení, zda došlo k uplynutí subjektivní promlčecí lhůty, je zásadní vědomost poškozeného o vzniku škody a o osobě pachatele. Relevantním okamžikem je zpravidla den, kdy byl poškozený vyslechnut policejním orgánem, den, kdy byl poškozený v trestním řízení poučen o svých právech, případně den, kdy poškozený nahlížel do spisu. Pro posouzení subjektivní promlčecí lhůty je tedy klíčové, kdy poškozený získal vědomost o vzniku škody a identifikoval škůdce. Subjektivní promlčecí lhůta podle § 629 odst. 1 občanského zákoníku činí tři roky. V daném případě sice došlo ke způsobení škody již v roce 2016, nicméně poškozený byl o svých právech v trestním řízení poučen až dne 4. 6. 2020. Od tohoto okamžiku běží subjektivní promlčecí lhůta. Jelikož poškozený uplatnil svůj adhezní nárok dne 30. 11. 2022, je zřejmé, že nárok na náhradu škody promlčen není.

15. V obecné rovině je třeba přisvědčit nalézacímu soudu i námitce obviněného, že probíhající insolvenční řízení, respektive rozhodnutí o úpadku, představuje zákonnou překážkou pro rozhodnutí o uložení povinnosti nahradit škodu. Podle § 140b insolvenčního zákona není možné po dobu trvání účinků rozhodnutí o úpadku rozhodnout o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty. Toto omezení se však váže pouze na probíhající insolvenční řízení obviněného, tedy osobu, o jejíž povinnosti nahradit škodu má být v trestním řízení rozhodnuto a jejíž úpadek je v insolvenčním řízení řešen. Jinými slovy, předpokladem uplatnění § 140 IZ v trestním řízení je shoda v osobě

úpadce

a obžalovaného dlužníka. V posuzovaném případě je však insolvenční řízení vedeno nikoliv proti obviněnému, ale proti společnosti 2P Commercial Agency, jejímž byl jednatelem. Probíhající insolvenční řízení proto samo o sobě překážkou přiznání adhezního nároku není. Překážkou podobného charakteru nemůže být ani to, že poškozený věřitel přihlásil svou neuspokojenou pohledávku v insolvenčním řízení, které dosud neskončilo. S ohledem na to, že jde o dvě odlišné osoby, jakožto dva samostatné subjekty práva, nic nebránilo soudu učinit výrok o povinnosti obžalovaného nahradit škodu způsobenou spáchaným trestným činem. Obecně platí, že v rozsahu, v jakém by byl poškozený věřitel uspokojen v insolvenčním řízení z majetku zmíněné obchodní společnosti jako dlužníka, zanikne povinnost obžalovaného k náhradě škody ve vztahu k téže uspokojené pohledávce (srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 5 Tdo 799/2015).

V posuzovaném případě je však dle sdělení insolvenčního správce zřejmé, že uplatněná pohledávka poškozeného nebude v insolvenčním řízení uspokojena vůbec (č. l. 3964).

16. Z hlediska přiznání uplatněného nároku je dále faktem, a v tom je potřeba dát obviněnému za pravdu, že škoda byla způsobena jinému subjektu, než který nárok uplatňuje, tak, jak to obviněný namítl. Ve skutkové větě výroku o vině je uveden subjekt HSBC Bank plc, registrační číslo 00014259, se sídlem 8 Canada Square, London, E14 5HQ, Spojené království Velké Británie a Severního Irska, jednajícím prostřednictvím organizační složky HSBC Bank plc – pobočka Praha, IČO 659 97 212, sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1 (dále i jen jako, „HSBC Bank plc“), zatímco se k trestnímu řízení s nárokem na náhradu škody připojila HSBC Continental Europe, reg. č. 775670284 R.C.S Paris, se sídlem 75116 Paříž, 38 avenue Kléber, Francouzská republika, jednajícím prostřednictvím odštěpného závodu HSBC Continental Europe, Czech Republic, IČO 074 82 728, se sídlem Na Florenci 2116/15, Nové Město, 110 00 Praha 1 (dále i jen jako, „HSBC Continental Europe“).

17. Jak vyplývá ze sdělení z 1. 3. 2019, poškozená HSBC Bank plc informovala, že dne 1. 2. 2019 došlo na základě smlouvy o převodu závodu, uzavřené v souladu s § 2175 a násl. občanského zákoníku, k převodu závodu HSBC Bank plc – pobočka Praha na HSBC France – pobočka Praha. Další komunikace proto měla být směřována na jejího procesního nástupce (č. l. 186). Z obchodního rejstříku je patrné, že odštěpný závod fungoval pod označením HSBC France – pobočka Praha od 1. 10. 2018 do 1. 1. 2021, následně je evidován pod označením HSBC Continental Europe, Czech Republic. Podle § 502 občanského zákoníku je obchodní závod definován jako organizovaný soubor jmění, jenž zahrnuje jak věci hmotné, tak i věci nehmotné, včetně pohledávek. Jde o věc hromadnou, smlouvou o převodu závodu proto kupující nabývá vše, co k závodu náleží. Uzavřením této smlouvy proto došlo k převodu nároku na náhradu škody.

18. Tvzení obviněného, že HSBC Continental Europe svou pohledávku na náhradu škody řádně netvrdila ani neprokázala, lze akceptovat pouze částečně, a to v souvislosti s tím, že tato okolnost nebyla před soudem I. stupně dostatečně prokázána. Z uvedeného je evidentní, že pohledávka na náhradu škody původně náležela HSBC Bank plc, neboť té byla škoda způsobena jako smluvní straně factoringové smlouvy. Následně byla pohledávka na základě smlouvy o převodu závodu převedena na HSBC France – pobočka Praha, která v současnosti vystupuje pod označením HSBC Continental Europe. Tato společnost jako poškozený řádně a včas uplatnila svůj adhezní nárok v trestním řízení podáním ze dne 30. 11. 2022.

19. V tomto ohledu tedy sice lze přisvědčit námitce obviněného, že poškozená HSBC Continental Europe neprokázala svou aktivní věcnou legitimaci, neboť nepředložila smlouvu o převodu závodu, kterou by doložila svou způsobilost disponovat uplatněným nárokem, nicméně tento nedostatek odvolací soud bez větších obtíží napravil tím, že jako důkaz provedl záznam

notářského zápisu v obchodním rejstříku o převodu závodu mezi společnost HSBC BANK PLC, a HSBC Continental Europe.

20. V takovém případě byly podmínky pro přiznání nároku v plném rozsahu splněny a odvolacímu soud nic nebránilo, aby k odvolání poškozené napadený rozsudek ve výroku o náhradě škody zrušil a rozhodl o povinnosti obviněného podle § 228 odst. 1 tr. ř. tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není další řádný opravný prostředek přípustný.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat dovolání. Nejvyšší státní zástupce je může podat pro nesprávnost kteréhokoliv výroku, a to ve prospěch i neprospěch obviněného, obviněný pro nesprávnost výroku tohoto rozhodnutí, který se ho bezprostředně dotýká. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce, jinak se takové podání nepovažuje za dovolání, byť bylo takto označeno.

Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni, do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud. Nutný obsah dovolání je vymezen v ustanovení § 265f tr. ř.

Praha 16. dubna 2025

JUDr. Radek Hartmann
předseda senátu